

Kaikkien poliisi? -podcastin tekstivastine, jakso 4

AB: Anna Byckling

J: Johanna Sinivuori

O: Otso Manninen

E: Elias

AB: Kaikkien poliisi? on podcastsarja monimuotoisuudesta ja vähemmistöistä poliisissa ja poliisin työssä. Sarjan tuottaa Poliisiammattikorkeakoulu ja juontaa viestintäasiantuntija Anna Byckling.

Tässä jaksossa keskustelemme erilaisista ammattitaustoista ja erikoisosaamisesta poliisissa. Poliisia pidetään kutsumusammattina, mutta koulutukseen hakeutuu paljon myös alanvaihtajia. Miksi maisteri vaihtaisi kravatin kenttähaalariin? Mitä hyötyä aiemmasta osaamisesta on poliisina? Tarvitaanko poliisissa aina poliisikoulutus?

Tervetuloa mukaan keskusteluun siitä, onko poliisi ”kaikkien poliisi”.

AB: Tässä podcastissa on keskusteltu poliisin monimuotoisuuden tilanteesta ja tavoitteista. Yksi näistä tavoitteista on osaamisen monimuotoisuus, ja poliisikoulutus näyttääkin kiinnostavan alanvaihtajia. Vanhempien hakijoiden ja jo aiemmin jonkin tutkinnon suorittaneiden määrä Polamkissa on nimittäin ollut nousujohteinen koko 2010-luvun. Viimeisimmän poliisiopinnot aloittaneen kurssin keski-ikä oli 25,8 vuotta, eli joukkoon mahtuu paljon niitäkin, joilla on ammattiosaamista ja kokemusta jo muilta aloilta.

Studioissa kanssani on kolme alanvaihtajaa: muusikko, ekonomi ja arkeologi. Tervetuloa, komisario Johanna Sinivuori, rikosylikonstaapeli Otso Manninen ja etsivä Elias, joka ei työnsä takia esiinny omalla nimellään. Yhdistelläänkö viivat - kuka on kuka?

J: Minä olen Johanna Sinivuori, ja toimin Helsingin poliisilaitoksessa kentällä komisariona. Oon tosiaan alanvaihtaja: opiskelin itseni ekonomiksi, kauppatieteiden maisteriksi toisin sanoen, tuossa viime vuosituhannen viimeisinä vuosina, ja poliisina olen ollut kohta parikymmentä vuotta: 18 vuotta tällä hetkellä. Ja viihtynyt erittäin hyvin.

O: Mä oon Otso Manninen, ja tosiaan aiemmassa elämässä olin arkeologi. Mutta toki olin vähän muitakin hommia siinä tehnyt. Poliisiksi valmistuin viitisen vuotta sitten, ja en myöskään ole vielä ehtinyt katumapälle.

E: Minut esiteltiin nimellä etsivä Elias, ja sehän minulle sopii. Olen tämän porukan juniori, olen valmistunut poliisiksi ihan tässä parin vuoden sisällä ja sitä ennen opiskellut itseni muusikoksi - ihan niin sanotusti amismuusikoksi, eli paikallisessa konservatoriossa käynyt pari vuotta. Sitten ihan freelancemuusikkona tehnyt hommia, soittelen pianoa, koskettimia ja rumpuja. Minähän olin siis opiskelemassa muusikoksi ja sitten olin vähän niin kuin sairaslomalla ja kattelin telkkaria...

J: Vähän niin kuin sairaslomalla? [naurua]

E: No sillä lailla niin kuin freelancemuusikkona tai opiskelijana, se sairasloman käsitähän on aika häilyvä, se on vähän erilaista kuin täällä linjaorganisaatioissa ja valtion viroissa.

J: Kuitataan. [naurua]

E: Mutta kattelin telkkaria kuitenkin ja siellähän tuli tämä Poliisit-tv-sarja, mitä on varmasti moni kattellut. Mun ensimmäinen ajatushan oli, että ihan kauhea homma, musta ei ikinä olisi tuohon. Ja siitähän se ajatus sitten lähti, eli jotenkin menin katsomaan sitten poliisi.fi ja polamk.fi -nettisivuille, että millaisia hakuvaatimuksia tähän olisi, ja että okei, kyllähän minussa on joitakin näitä asioita. Ja sitten pistin ajatuksen hautumaan, ja parin vuoden päästä tuli sellainen fiilis, että ehkä tätä sitten voisi käydä kokeilemassa.

A: Onko ammattiesiintyjän ja etsivän hommissa jotain samaa?

E: Etsivän hommia on tietysti monenlaisia, eli se riippuu vähän niistä omista virkatehtävistä, mutta sanoisin että yleisesti poliisina on esiintymistaidoista hyötyä. Sanoisin jopa että paljonkin. Sellaista eläytymistäittoa.

A: Entä Johanna, mikä ihme sai ekonomin vaihtamaan siistit sisähommat vuorotyöhön majassa?

J: Mikäköhän sai, se oli varmaan joku mielenhäiriö silloin milleniumin huumassa. No ei, no olin miettinyt sitä jonkin aikaa. Tein tosiaan töitä silloin verokonsultointifirmassa, ja tämä poliisiajatus oli itänyt mielessä jonkin aikaa. Perehdyin siihen sitten kunnolla ja pyrin ja pääsin sisälle. Mutta mitä niitä opintoja olen tarvinnut työelämässä, niin oikeastaan se yleinen työkokemus ja elämäkokemus, mikä siinä karttui. Olin 30 vuotta, kun tulin poliisiksi, niin oli siinä jo... tietää ainakin, miten työpaikalla käyttäytyään. Olin sellaisessa pienessä firmassa, missä kaikki langat piti olla omissa käsissä, ja siinä tuli sitä henkilöstöhallintopuolta, ja tietysti kaikki tällaiset yksityiskohdat, niin kuin kielet ja muut, ne sain sitten aika hyvin kuitattua Poliisikoulussa, niitä ei tarvinnut lueskella enää uudestaan. Sellaisia käytännön juttuja. Mutta kyllä se yleinen elämäkokemus, mikä oli karttunut työelämässä, niin oli huomattavasti helpompaa sitten hypätä majan rattiin.

A: Eli et ole kaivannut entiseen hommaan?

J: En ole kyllä. Oli siinäkin puolensa, mutta tämä nykyinen duuni tarjoaa niin paljon erilaisia - siis poliisin tehtävä ylipäänsä, kun ne ei ole rajoittuneet vain siihen, että kökötät majan nokalla eläkeikään asti, vaan voit tehdä tosi erilaisia hommia, se on se paras puoli tässä. Pitkästyminen en ole päässyt.

A: No miten arkeologista tuli rikostutkija?

O: Kyllä sekin aika polveileva tie oli. Pitää oikein muistella, tuntuu niin kaukaiselta tietyllä tapaa se arkeologin identiteetti, kun on tässä jo muuttunut ihmisestä poliisiksi pikkuhiljaa... [naurua] Mutta siis 2006 oli Lappeenrannan Huhtiniemessä sellaiset tutkimukset, missä etsittiin tällaisia jatkosodan lopulla laittomasti teloitettujen rintamakarkureiden joukkohautoja, tai tällainen huhu oli pitkään siellä kiertänyt ja sitä sitten arkeologisesti selvitettiin. Siinä oli Helsingin yliopisto mukana, ja olin silloin vielä opiskelija, mutta pääsin osallistumaan niille kaivauksille. Ja siellä silloin tapasin yhden arkeologin, joka teki Keskusrikospoliisissa luututkijan hommia. Silloin ekaa kertaa se ajatus virisi, että hetkinen, kun arkeologiassakin voi erikoistua aika moneen asiaan, että yksihän on myös tällainen forensinen arkeologia eli tavallaan rikospaikka-arkeologia. Sitten se ajatus siinä vähän kypsyi, ja en luopunut siitä ajatuksesta, ja hain sitten kun olin kandidiksi valmistunut apurahaa, ja sainkin, ja menin sitten tekemään maisteriopinnot Englantiin, nimenomaan joukkohautatutkimuksesta ja vainajien maastoetsinnästä. Sitä kautta ikään kuin ajauduin lähemmän tätä rikostutkintamaailmaa, ja sitten palattuani Suomeen totesin, että toisin kuin Englannissa niin Suomessa rikospaikkatutkintaa tekevät vain poliisit, ja sitten hetken asiaa pohdittuani päätin että laitan hakupaperit Polamkiin. Pääsin sitten ja sitä kautta vasta oikeastaan tutustuin siihen, että mitä poliisin työ on, että en ollut oikeastaan kauhean pitkälle sitä edes miettinyt. Se ei ikinä ollut

mulle mikään lapsuuden kutsumus, niin kuin ei sitten ehkä kenellekään tässä pöydässä. Ja vasta ymmärsi, millainen organisaatio ja miten hienoa ja monipuolista työtä on tarjolla.

E: Oliko sulla muuten mitään ennakoasenteita poliisista, ennestään?

O: No ehkä mulla sitten, voin ehkä myöntää, että kyllä mulla oli jonkinlaista. Ei mitään negatiivisia kokemuksia tai negatiivista käsitystä, mutta ehkä pidin sitä työtä, mikä näkyy tavalliselle kansalaiselle, että se kenttätyö ei ehkä mulle ollut se syy hakeutua alanvaihtoon. Koin, että se on varmaan aika raskasta ja vaativaa enkä ajatellut, että mun ominaisuudet välttämättä siihen olis parhaimmillaan, mutta se rikostutkintapuoli kiinnosti. Ja nimenomaisesti sille puolelle olen alusta asti hakeutunutkin.

J: Tuo on mielenkiintoista. Mäkin ajattelin ihan samaa silloin, kun hakeuduin, mulla ei ollut mitään käryä - mulla oli joku kuvitelma, mitä poliisin työ on - mutta sitten kun meni töihin ja teki, sehän vasta avasi silmät oikeastaan. Että mäkin luulin olevani tutkija, tuleva tutkija, silloin kun aloitin poliisikoulun, mutta se karisi sitten oikeastaan samantien, ja jotenkin ajauduin kentälle ja siellä olen edelleen. Että se on aika jännää, että ei ne mielikuvat ehkä kuitenkaan olleet sitä, mitä kuvitteli.

A: Minkälaista työtä teet kentällä?

J: No nythän mä teen, kun olen päällystössä, niin aika paljon henkilöstöhallinnollista asiaa. Mutta sitten on nämä isot tapahtumat ja tilanneorganisaatiot, mihin lähtee sitten johtamaan joko tilannejohtajana tai yleisjohtajana. Helsingissä on aika paljon mielenosoituksia, niissä olen paljon, ja sitten on nämä itsenäisyyspäivä, uusivuosi, vappu, kaikki kesän festarit, ne on sellaisia missä on usein tehtäviä minullakin. Ja se on siis parasta, että pääsee ulos. Sittenhän meillä on sellainen päivystysjärjestelmä komisarioillakin, että jos on viikonloppu töitä, niin se ollaan sitten ulkona, että pääsee ulos ihan maijan nokallekin vielä.

A: Mites Elias, onko sulla sellaisia tehtäviä, että improvisoit menemään?

E: No joo, sanotaan että luovasta otteesta on hyötyä. Jos ajatellaan vaikka nykyisen työnantajani Suojelupoliisin toimialaa, niin siinä kun paljon liikutaan tällaisen tiedonhankinnan ja tiedustelun maailmassa, niin siellä nimenomaan tietynlaisesta luovuudesta ja tutkija-ajattelusta kyllä on hyötyä. Mehän ei olla esitutkintaviranomainen tosiaan oltu vajaan puoleentoista vuoteen, ja siinä on se etu, että vaikka meidän toimintaa lainsäädäntö monella tapaa ohjaakin ja on tullut uusi paketti tiedustelulainsäädäntöä, niin juuri esimerkiksi näistä esitutkintalain muutoseikoista ei tarvitse sillä lailla murehtia. Eli oma työ on sillä lailla... siinä on luovuudelle tilaa. Ja moni onkin sanonut, että se on niin kuin kokoaisi palapeliä, mutta ei ihan tiedä, että millaista kuvaa on rakentamassa. Niinhän se on perinteisesti rikospoliisissakin, rikoskonstaapelin työssä, ja koen että tämä sama toteutuu myös omassa työssä.

A: Oliko teidän kursseilla, silloin kun opiskelitte, paljon alanvaihtajia?

J: Muistan heti muutaman. En suinkaan ollut kurssini vanhin, olin 30-vuotias tasan, silloin kun aloitin koulun, ja meillä oli yksi mielisairaalassa työskennellyt ja jotain muutakin, taloushallinnon ihmistä... tarkalleen en muista, mutta oli muitakin.

O: Sama meilläkin. Olin kanssa kolmekymmentä täyttänyt, kun menin, ja en myöskään ollut kurssini vanhin, mutta olin selvästi kyllä sieltä iäkkäämmästä päästä. Oli sosiaalityön ammattilaista ja amk-insinööriäkin ainakin siinä porukassa. Että en silleen ollut kuitenkaan ihan outona siellä.

E: Mun kurssi on tosiaan tätä AMK-aikaa jo, ja oli meillä useampikin alanvaihtaja, tai ainakin tunnuin hengaavan aika paljon näiden alanvaihtajien kanssa. Siellä oli sellaista, joka oli ajanut toistakymmentä vuotta rekkaa, ja sitten on ollut ensihoitajaa ja liikunta-alan ammattilaista... Että tuntuu ainakin, että tutustui niihin muutamiin, joita kurssilla oli.

J: Rekkakuski oli meilläkin, nyt muistan kun sanoit.

A: Mitä ajattelette, onko siitä hyötyä, että on tehnyt ylipäänsä jotakin aiemmin? Vai onko jotain tiettyä osaamista, mistä poliisi on kiinnostunut?

J: Ehdottomasti on hyötyä, että on tehnyt jotain aiemmin. Nykyisessä työssä olen aika paljon myös harjoittelijoiden kanssa tekemisissä, ja kyllä se näkyy otteessa työhönkin. Tietenkin on eri tavalla kokeneita ihmisiä, mutta se että on ollut työelämässä mukana ja tietää, että työpaikalla on pelisäännöt ja ihan tällaisia perusjuttuja, se auttaa jo älyttömästi siinä, miten sopeutuu duuniin ja työpaikalle.

E: Tulee mieleen, kun tämä muusikon työhän on monesti tällaista freelancetyötä eikä varsinaisesti ollut yhtä työpaikkaa ja yhtä työyhteisöä, niin se on sitten tietysti oma, tai miten sen sanoisi... Aika moni kaveri tuli kysymään muusikkopuolelta, että mikä homma, miksi sä tälleen lähdit vaihtamaan, ja olen tässä aikojen eli kaikkien näiden parin vuoden kuluessa, tuumannut että itse asiassa poliisin perustyössä ja muusikon työssä on paljon samaa. Varsinkin jos puhutaan tällaisesta peruskenttäpoliisista, niin aika paljon istutaan autossa - muusikot aika paljon istuu autossa -, ja sitten jengi ajattelee, että kaikki se työ on sitä suurta actionia ja supersankaruutta, eli joko mennään tuolla erittäin taktisesti pitkin kyliä tai sitten ollaan rokkistarana lavalla heiluttelemassa kitaraa ja hevitukkaa. Mutta sitten kuitenkin suuri osa ajasta menee tukeviin toimintoihin.

O: Joo kyllä mä samaa mieltä olen teidän kanssa, ilman muuta siitä on hyötyä. Ja kysyit että minkä tyyppistä osaamista halutaan, niin en sitäkään lähtisi edes oikeastaan määrittelemään, koska se sitten ohjaa jo meidän ajattelua tiettyyn suuntaan, vaan nimenomaan se, että todella erilaisista taustoista voi olla todella paljon hyötyä, kunhan vaan organisaationa osataan tunnistaa ne ja tarjota mahdollisuutta hyödyntää sitä aiempaa opittua.

J: Joo komppaan tuossa, että ei liikaa sitä, että mitä oot tehnyt aikaisemmin. Mutta yksi juttu, jonka aina nostan ylitse muiden, on sosiaalisuus. Sillä pärjää pitkälle, että olet sosiaalinen ja avoin, tulet sillä tietyllä hyvällä otteella duuniin. Se pelastaa jo paljon, vaikket ihan kaikkea vielä osaisikaan - niin kuin ei tietysti osakaan, kun tulee nuorempana konstaapelina harjoittelemaan. Sitä aina korostetaan näille meidän nuorille hiutaleille, että kukaan ei odota, että teet mitään ihmetekoja vielä, että olet vielä raakile ja opettelet tätä hommaa ja hyvin tää menee.

E: Tuo on hyvä pointti tuo sosiaalisuus. Se ei hyödytä pelkästään poliisi-asiakas -suhteessa eli tuolla ulkona tai missä tahansa kuulusteluhuoneessa kun kohdataan asiakkaita ja kansalaisia, niin se sosiaalisuus ole pelkästään siinä hyödyksi, vaan myös työyhteisössä ja työkavereiden kesken, taukokuoneessa.

J: Koska mehän ollaan sellainen tosi tiivis yhteisö. Sen huomasi kyllä, kun meni töihin, että kentällä tämä vuoroajattelu, tutkinnassa ryhmät, ihan missä onkaan niin kyllä ne ryhmät siellä muotoutuu. Ja siellä ryhmässä toimiminen, siinä se sosiaalisuus tulee ihan arvoon arvaamattomaan.

A: Onko poliisissa nähtävissä mitään ammattiryhmien tai koulutustasojen välisiä ristiriitoja tai skismoja?

J: Kauashan on tultu siitä, mitä joskus kerrotaan että oli 80-luvulla, kun rajat oli ehkä jyrkempiä. Kyllä mun mielestä nyt kuka tahansa uskaltaa vetää hihasta komisariota ja tulla kysymään jotain, että ei ole sellaista anteeksipyytävää meininkiä enää ilmassa. Että siinä mielessä ollaan nykyaikainen organisaatio ainakin, kun puhutaan Helsingin poliisilaitoksesta.

O: Sen muistaa kurssiltakin, että ei sillä ollut mitään väliä, mitkä ihmisten taustat oli. Se porukka hitsautui nopeasti yhteen. Kyllä siitä heitettiin vähän läppää, että meikäläinen oli vähän akateemisen setämiehen roolissa siinä ja innolla mukana kuitenkin nuorempien touhuissa, ja jos pystyin auttamaan jossain jutuissa mistä mulla oli kokemusta, niin vastavuoroisesti mua jeesattiin sitten niissä asioissa, mistä mulla ei ollut mitään näkemystä alussa. Niin kuin nämä voimankäytön puolen hommat ja muut, mistä monella sitten taas oli jo kokemusta. Just niin kuin Johannakin sanoi, niin se on sellainen hitsautuminen tai perhemäinen meininki, mikä täällä on niin vahva, että ehkä se ylittää taustoista tulevat erot.

E: Tuli mieleen, että mullakin oli kyllä tapana erästä maisteritutkinnon suorittanutta kyllä aina kutsua herra maisteriksi ruokapöydässä...

J: Miksei rehtori?

[naurua]

E: ... ja hänestä kyllä näki, että hän ei välttämättä aina arvostanut sitä, että hänen aikaisempi koulutus tuotiin siihen keskusteluun mukaan. Mutta samat kokemukset noin muuten. Ja ehkä nimenomaan tärkeintä on just ymmärtää se, että kun meillä on eri vahvuuksia ja osaamisalueita, niin tukeudutaan muihin jos itsellä on joku heikompi osaamisalue. Tavallaan palataan taas siihen sosiaalisuuteen, että uskalletaan pyytää sitä neuvoa, että pystytkö vähän jeesaamaan tämän kanssa kun osaat tämän paremmin kuin minä, ja jotta minä myös itse oppisin sen paremmin, niin näytät minulle miten teen sen.

A: Poliisin henkilöstöstrategiassa on yksi painopisteistä "Monipuolinen osaaminen", ja toimenpiteissä painotetaan monialaosaamista. Onko teillä kokemuksia siitä, miten työnantaja tätä erityisosaamista tai ammattitaitoa pyrkii tukemaan ja hyödyntämään?

E: Voin aloittaa sen verran, että täytyy kehua omaa työnantajaa, että Suojelupoliisi kyllä tukee erittäin paljon omaa kehittymistä. Jos on ollenkaan sellaista ajatusta, että tässä haluaisin kehittyä tai haluaisin jatko-opiskella tai käydä kurssia, niin yleensä se kyllä järjestyy, kun vaan ottaa asian puheeksi. Ja meillä muutenkin tätä henkilöstön koulutusta tuetaan vahvasti, ja erilaisia kursseja tarjotaankin tosi aktiivisesti. Että sillä lailla ainakin näkyy. Ja sitten toki erilaiset taustat - meillähän on paljon siviilitaustaisia työntekijöitä, joilla on oma erikoisosaaminen ja koulutuksensa, joka myös tuo osaamisen monimuotoisuutta ihan siihen arkipäivään.

O: Voisin ehkä sanoa tuosta, että tukeeko työnantaja, niin kyllä ja ei. Puhun nyt lähinnä rikostutkinnan näkökulmasta sieltä, missä mä olen, tällä hetkellä Keskusrikospoliisissa ja tietoverkkorikosten parissa, niin poliisivirkahan on poliisivirka, ja siihen on ne tietyt palkat ja tietyt speksit ja se on tietyllä tapaa suht jäykkäkin systeemi. Että siellä ei sitten se, että oletko kaksikymppinen ja ensimmäisessä työpaikassa vai oletko jo kahdenkymmenen vuoden työuran tehnyt insinööri, niin se ei välttämättä näy heti siinä, mikä on se työnkuva tai rooli. Mutta sitten kun olet organisaatiossa sisällä, niin sitten se pikkuhiljaa alkaa siitä muotoutua. Omassa ryhmässäni ja koko meidän yksikössä tuetaan vahvasti nimenomaan sitä, että jos haluaa erikoistua tai kehittää omaa asiantuntijuuttaan, vaikka ei olisikaan siviilivirassa vaan poliisivirassa, niin sitä kyllä tuetaan ja yritetään mahdollistaa se lisäopiskelu ja kouluttautuminen. Mutta ymmärrän, että me ollaan aika hyvässä tilanteessa siinä, että se ei välttämättä ole paikallispoliisissa todellakaan ihan näin helppoa järjestää.

J: No joo, tuohon just liittyen, niin kentällä meillä tietenkin se tietynlainen koulutus tulee sieltä apteekin hyllyltä. Nämä määrämuotoiset, voimankäyttökoulutukset, ampumiset, kaikki ne hoidetaan just eikä melkein, mutta sitten se, miten sitä muuta osaamista... niin kentälle on tarjolla aika vähän muuta koulutusta. Niitä kun tulee, on esimerkiksi tällainen kenttä- ja hälytystoiminnan kurssi niille, jotka on olleet ehkä viisi vuotta virassa, niin niitä paikkoja on kuitenkin suht vähän. Kentällä se massa on kuitenkin aika iso, ja nyt puhun Helsingin vinkkelistä, siellä on aika monta sataa päätä. Ja tietenkin se on aika mahdotonta sitten sellaisia omia urapolkuja rakentaa kenellekään. Sitten kun mietin tätä omaa taustaa ekonomina, niin kyllähän mua on huhuiltu tuonne talousrikospuolelle aikanaan, mutta jossain vaiheessa ne menettivät sitten toivonsa. Että sieltä kysyttiin, kiinnostaako, mutta tää on vielä ollut tämä kenttä mulle se ykkösjuuttu.

A: Miten, jos on esimerkiksi jotain kielitaitoa, eksoottisia kieliä tai..?

J: No siitä on kyllä etua.

... Saako siis jotain kielilisiä tai miten se menee?

J: Joo kielilisiä pystyy saamaan, että englantia, ruotsia on ne peruskielet, mutta toki jostain venäjältä on tosi paljon apua tuolla kentällä. Erikielisiä asiakkaita tulee paljon, ja ihan kaikki eksoottisemmat kielet, mitä vaan löytyy, niin kyllä on kentällä apua niistä. Ettei aina joudu käyttämään tulkkauspalvelua, niin se helpottaa tietenkin.

A: Sellainen myyttihän on - en tiedä onko totta, voisitte ehkä kertoa, kun tässä on nyt KRP:n ja Supon edustajat, että kaikki tällainen erityisosaaminen imetään nopeasti erityistehtäviin?

J: Näin on, huutaa paikallispoliisi! [naurua] Aina meiltä viedään kaikki. [naurua]

E: Niin, no ainakin kielitaidosta tietysti on hyötyä, ja en tiedä miten sitten, imetäänkö meille tai Keskusrikospoliisille... Että kyllähän aina pitää kuitenkin hakea niitä virkoja, ihan silleen ei voi hatusta vaan heittää tikkaa ja sanoa, että tuo kaveri oli lahjakas, otetaan se meille töihin.

O: Ja tuo on myös ihan hyvä, kun Johanna sanoi, että on talousrikostutkinnan kosiskeluista kieltäytynyt. Se pitää ymmärtää, että aika moni vaihtaa alaa poliisiksi myös päästäkseen kentälle ja nimenomaan niihin tehtäviin, ja se pitää ymmärtää ja kunnioittaa. Että ei me väkisin yritetä vetää jengiä, jotka on nimenomaan halunneet - vaikka meitä totta kai vaikka kyberrikoskeskuksesta kiinnostaa, jos ihmisillä on IT-taustaa - mutta aika moni on paennut sitä yksityisen puolen IT-maailmaa tehdäkseen jotain ihan muuta. Niin sitten hän saa tehdä sitä jotain ihan muuta.

J: No just näin.

A: Tätä sivuttiin tuossa, kun puhuttiin AMK-tutkinnosta ja AMK-ajasta, että poliisin peruskoulutushan on aika tuore korkeakoulututkinto, muuttui vasta vuonna 2014 AMK-tutkinnoksi. Mitä te ajattelette: pitääkö olla korkeakoulutettu, jotta voi ajaa keikkaa?

J: No jos noin sen esität [naurua], niin sanon että ei. Mutta riittävä koulutus ja työkokemus siihen päälle luon sen kombinaation, millä mennään pitkälle.

E: Itsehän olen käynyt esimerkiksi koulun loppupuolella sellaisen kurssin kuin "Poliisin strateginen johtaminen", tässä perustutkinnossa. En tiedä, onko sitä ollut siinä aikaisemmassa tutkinnossa mutta...

J: Ei kuulosta tutulta. [naurua]

E: Mutta kuvailisin tätä peruspoliisityötä niin, että se ei sinänsä ole rakettitiedettä eikä se itsessään vaadi sellaista korkeampaa ymmärrystä muusta kuin ehkä just tästä ihmisten kanssa olemisesta ja millaisia me ollaan ihmisinä ja miten meitä on erilaisia ja erilaisista taustoista. Mutta ehkä sitten siitä kaikesta muusta ymmärtämisestä tästä maailmasta ympärillä on kyllä hyötyä, ja mitä enemmän ja useammasta näkökulmasta pystyy maailmaa ja eri asioita hahmottamaan, niin siitäkin on poliisin perustyössäkin kyllä paljon hyötyä.

O: Joo eihän korkeakoulututkinto tee ihmisestä automaattisesti soveltuvaa oikeastaan mihinkään tehtävään, joskus jopa päinvastoin...

J: Juuri noin. [naurua]

O: Itse kun olin kentällä oikeastaan vain ne minimi silloin harjoittelu-aikaan - niin kuin onneksi tähän tutkintoon aina sisältyy se kentällä oleminen - niin kyllä mä jouduin omalta kohdalta toteamaan, että ei mun vahvuudet olleet ehkä... Olen vähän liian hidas ja pohtiva sitten niihin tilanteisiin. Että mä voisin siinä koko illan käydä jotain debattia, että kuka tästä kämpästä nyt lähtee [naurua], ja se ei edesauta sitä tilannetta millään tavalla vaan on pahimmillaan haitaksi. Totta kai selvisin, mutten kokenut olevani siellä vahvimmillani. Että se vaatii vähän erilaisia luonteenpiirteitä. Totesin siinä, että pääsin kokeilemaan ja katsomaan, ja tämäkin on nähty, mutta totesin omalta osaltani, että moni muu on tässä niin paljon parempi, että mun kannattaa ehkä nyt jatkaa sitä rikostutkintasuuntautumista, mikä mut alun perin poliisikouluun vei.

A: Jos tulet maisterina poliisihallintoon, niin tarkoittaako se suoraan johtotehtäviin?

O: Aika harva korkeakoulututkinto esimerkiksi valmistaa esimiestehtäviin tai johtamiseen. On totta kai siihenkin suuntaavia tutkintoja, mutta se on sitten vähän eri asia. Mutta esimerkiksi itse työskentelen rikosylikonstaapelina ja ryhmänjohtajana ilman, että olen käynyt alipäällystötutkintoa. Eli koska pykälät nimenomaan mahdollistaa sen, että kun on poliisin perustutkinto ja joku muu korkeakoulututkinto. Ymmärrän, että se voi kuulostaa äkkiseltään vähän oudolta, että mites nyt arkeologi sitten soveltuu tähän tehtävään. Mutta tässä on se, että onhan mulla muutakin työhistoriaa, että mulla on esimieskokemusta aiemmasta elämästäkin ja suht pitkä työhistoria ja perehtyneisyys siihen tekemiseen. Ehdin tehdä niitä tutkijan töitä tällä aika spesifillä alalla jonkun aikaa ja ehkä sitä kautta mut sitten on arvioitu, että sovellun siihen. En ota kantaa, että sovellunko, [naurua] mutta en nyt voi hirveästi kritisoida myöskään sitä, että on mahdollista päästä esimiestehtäviin jollain muulla korkeakoulututkinnolla, koska olen itse sitä mahdollisuutta hyödyntänyt, ihan niin kuin Johannankin keissi. Mutta ei missään nimessä se, että on joku edeltävä tutkinto, tarkoita sitä että se on joku semmoinen urahyppy heti.

J: Joo ei todellakaan. Ihan samaa mieltä tästä. Ja sehän on työnantaja, joka arvioi sen sun soveltuvuuden. Vaikka itse olisit kuinka mielestäsi pätevä jo johtamaan joukkoja, niin ei suinkaan, vaan hankitaan ensin pätevyys siinä työssä, osataan se työ hyvin, sitten tulee nämä johtamiskuviot. Ja johtajaksikaan ei synnytä. Tietyissä ihmisissä on johtamisominaisuuksia ja tietyissä sitten taas ei, että se on työn muovaamaa juttua sitten, miten homma siitä etenee.

A: Onko se Elias kiinnostanut työyhteisössä, kun olet käynyt tämän uusimuotoisen AMK-tutkinnon: onko siellä kysely, että mitä olet opiskellut, mitä akateemisuus on tuonut tutkintoon?

O: Hänhän on Suojelupoliisissa, eihän siellä kysellä mitään. [naurua]

J: Ei ainakaan vastata, huomaitko hiljaisuuden. [naurua]

E: Piti ihan hetki siis miettiä todella, että onko. Onhan siellä toki siis vertailtu, ja varsinkin kun olen sielläkin se juniori niin kuin tämänkin pöydän ääressä, niin ollaan paljon keskusteltu, että millaisia eroja sitten siinä... ja ehkä enemmän kysellään, onko tämä-ja-tämä opettaja vielä siellä ja vieläkö siellä käytiin tällainen kurssi tai harjoitus, että niitä asioita verrataan kaikista eniten. Mutta hauskaa on kyllä se, että aika moni, jotka on Suojelupoliisissakin poliisitaustaisia, niin aika pitkään niitä kentällä ajettuja keikkoja ajetaan vielä jälkeensä.

J: Voi kuule, niitä ajetaan vielä hyvin kauan!

E: Ja se on tietysti kiva, että kun itselläkin on sitten sen harjoittelun verran kenttäkokemusta, niin sieltäkin riittää, kuitenkin Helsingissä tein harjoitteluni, niin sieltä kyllä riittää kaiken näköistä tarinaa kerrottavaksi sitten myös siellä Suojelupoliisin taukotiloissa. Ja sitten tietysti myös se, että kun siellä on niitä siviilitaustaisia, muita kouluja käyneitä, jotka eivät toki ole päivääkään normaalia poliisityötä tehneet, kenttätöitä tai rikostutkintatyötä, niin heillehän se kaikki keikanajaminen on sitten myös uutta, ja he tavallaan kuulevat siinä myös vähän eri näkökulmasta, että millaista poliisin työ on.

E: Suojelupoliisihan on hiljattain siis uudistunut, ollaan puoltoista vuotta sitten tosissaan muututtu enemmän tiedusteluorganisaatioksi, niin ihan vaan ajatusleikkinä, että kun ajatellaan että poliiseja valmistuu kentälle tai tutkintaan, niin tähän voisi tulla nyt kolmas haara lisää, että poliiseja valmistuu kentälle, tutkintaan tai tiedusteluun.

J: Toki.

E: Eli ihan vaan sinne hautumaan tällainen ajatus, jos siellä joku kuulija ajattelee, että tässä voisi olla hyvä paikka hakea poliisiksi ja sitä kautta tiedustelumailmaan töihin, niin ei muuta kuin tervetuloa!

A: Voitko vähän avata, että millaista erityisosaamista tiedusteluhommassa tarvittaisiin?

E: No sanotaanko näin, että uteliaalla mielellä pärjää pitkälle.

J: Mä haluan sanoa myös sanan kenttämiehen puolesta. Eli onneksi tämä kentälle suuntautuminen on yksi vaihtoehto tässä, ja kyllä monesti olen sen huomannut, että nuoremmat konstaapelit harjoittelun jälkeen on, että se tuntuu että on se ainoa oikea. Että kuitenkin suon tilaisuuden tälle tiedustelulle ja tutkinnalle, että hyvä niitäkin on nostaa, mutta kyllä se kentällä luodaan se pohja tähän poliisiosaamiseen.

E: Ja mekin tarvitaan niitä kenttämiesten havaintoja myös, että me pystytään tehdä työmme.

J: Kyllä, yhteistyössä, niinhän se menee. Tieto kulkee meidän kaikkien yksiköiden välillä.

E: Juurikin näin.

J: Pyhä kolminaisuus.

O: Aivan näin.

[naurua]

A: Me sivuttiinkin jo vähän myös tätä, että organisaatiossa on myös paljon siviilityöntekijöitä: joissakin yksiköissä jopa puolet henkilöstöstä on muita kuin poliisikoulutettuja. Millaisia hommia on muille kuin poliiseille poliisissa?

J: Esimerkiksi meillä kentällä on lupasihteereitä, eli hoitavat näitä lupa-asiakirjoja ja sitten passihakemuksia, ja toimistosihiteerit ovat yksi tällainen ammattikunta.

O: Keskusrikospoliisissahan on tosi iso osa siviilejä. Meidän yksikössäkkin on, jos nyt vaikka ajattelee että tietoverkkorikoksia kun tutkitaan, niin aika harvalla poliisilla kuitenkin, vaikka olisi edeltävää tutkintoa tai työkokemusta, on ymmärrys tietotekniikasta ihan sillä tasolla mitä joskus tutkinta edellyttää. Jos pitää syvällisesti paneutua vaikka tietoverkkoarkkitehtuuriin tai palvelinten sielunelämään tai tällaiseen, niin totta kai silloin siviilipuolen asiantuntijat, jotka on sitä puolta tehneet työkseen ja opiskelleet, heitä tarvitaan ihan ilman muuta. Tämä nyt on tällainen kapea esimerkki siitä, mitä meillä tehdään, mutta että ylipäänsä varmaan vaativassa rikostutkinnassa on paljon sellaisia erikoisosaamista vaativia osa-alueita, joissa siviilihenkilöt joilla on jo se koulutus ja kokemus, pystyy tukemaan tutkintaa vahvasti.

J: Ja koko teidän labra.

O: Niin, esimerkiksi rikostekninen laboratio tietenkin, siellähän ei poliisivirkaisia ihmisiä juurikaan ole.

E: Yhtä lailla myös Suojelupoliisissa esimerkiksi juuri tämä digitaalisen maailman puoli työllistää paljon järjestelmäasiantuntijoita - tai järjestelmäasiantuntijan titteli on kyllä aika semmoinen yleispätevä, että sen alla voi olla aika monenlaista osaamista, mutta siellä on tietoturvaosaamista ja erilaista IT-osaamista paljon. Ja sitten moni kielenkääntäjä on löytänyt meiltä töitä, ja analytikkoja, tällaisia jotka on sitten vaikka yhteiskuntatieteitä tai valtiotieteitä ja kansainvälisiä asioita opiskelleet, niin voivat päätyä meille töihin. Eli monenlaista osaamista tosiaan tarvitaan. On yksi asia hankkia tietoa mutta sitten vielä toinen asia analysoida sitä ja sitoa se johonkin viitekehukseen, mitä tämä nyt tarkoittaa.

Kiitos keskustelusta, Johanna ja Otso ja Elias.

J, O ja E: Kiitos.